

АНОТАЦИИ

НАУЧНИТЕ ТРУДОВЕ НА ЗДРАВКА МАРИНОВА ХВЪРКАТА , PhD,
 Главен асистент, за участие в конкурс за академичната длъжност „доцент“
 В област на висше образование 8. – Изкуства, професионално направление 8.3 –
 Музикално и танцово изкуство (История на музиката)

Монографии

Хвърката, 3. Светската хорова музика на Добри Христов.

Жанрове, тематика, проблеми

Пловдив, FastPrintBooks 2015, 234 стр., ISBN 978-619-7034-62-2

Монографията представлява първото самостоятелно изследване на светската хорова музика на Добри Христов. Анализирани са нейните специфични особености и е очертано мястото ѝ в хода на цялостния музикалноисторически процес в българската музикална култура.

Хвърката, 3. Аспекти на формата и жанра в творчеството на Симеон Пиронков

Пловдив, FastPrintBooks 2020, 158 стр., ISBN 978-619-236-166-2

Разгледаните произведения принадлежат към различни жанрови сфери; други жанрове остават извън обсега на изследването поради трудна достъпност на партитурите. Въпреки това анализирани творби дават достатъчно добра основа за обобщения относно важни закономерности на формата и жанра в творчеството на Симеон Пиронков.

Хвърката, 3. „Юношески албум“ оп. 68 на Роберт Шуман.

Стилистично-интерпретационни и педагогически проблеми.

Пловдив, FastPrintBooks 2021, 243 стр., ISBN 978-619-236-238-6

Книга, публикувана на базата на защитен дисертационен труд
за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

„Юношески албум“ оп. 68 на Роберт Шуман е първият по рода си сборник в клавирната литература, устоял проверката на времето и характеризиращ се с висока художествена стойност и специална предназначеност за изпълнение от деца и юноши. В изследването се очертават типичните за Шумановата музика стилистични белези, присъстващи и в „Юношески албум“, като се проследява как специалният „адрес“ влияе върху проявата на общите закономерности. Предварителният анализ на всяка една пиеса е отправна точка в осмислянето на интерпретационните проблеми и свързаните с тях педагогически въпроси.

Статии и доклади

Хвърката, 3. **Специфика на обучението по хорово дирижиране в специалностите „Музика“ и „Педагогика на обучението по музика“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.** Върху примера на „Бойна песен“ на Клод льо Жон - INTED 2022 Proceedings,, 16th International Technology, Education and Development Conference, March 7th-8th, 2022, ISBN 978-84-09-37758-9; ISSN 2340-1079, pp. 0852-0856

Обучението по хорово дирижиране в специалностите „Музика“ и „Педагогика на обучението по музика“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ има своя специфика предвид факта, че ВУЗ-ът е неспециализиран и студентите нямат достатъчна предварителна музикална подготовка. Това налага един по-комплексен подход при работата с тях, включващ осмислянето на различни музикалнотеоретични въпроси и ситуирането на изучаваните произведения в един по-широк музикалноисторически контекст.

При подбора на дирижираните хорови песни се стремя те да притежават високо художествено въздействие, което да вдъхнови обучаваните, и същевременно да

изискват усвояването на ценни диригентски умения и техники. Такъв пример е и предложеният в разработката коментар за работата над „Бойна песен“ на Клод льо Жон.

1.

Хвърката, 3. Анализът на музикалното произведение и комплексното развитие на музиканта International journal – Institute of Manajment, KNOWLEDGE – Scientific Papers, Vol. 13.2, The power of knowledge, IJK, V. 13. 2, pp 1-421, Skopje, 2016, (Global impact and Quality Factor 1.023 (2015), ISSN 1857 – 92, с. 385-388

Анализът на музикалното произведение като част от обучението по различни музикални дисциплини (музикалнотеоретични, исторически и практически) е важен педагогически похват, целящ както повишаване на познанията на обучаваните по конкретния предмет, така и тяхното комплексно развитие като музиканти.

Особеностите на отделните изучавани дисциплини определят спецификата на подхода към произведението и неговото цялостно осмисляне.

2.

Хвърката, 3. Специфика на синтеза слово – музика в песента за смесен хор „Царевница ранна“ на Любомир Пипков - International journal - Institute of knowledge management –Scientific Papers, Vol. 16.3, pp 938-1324. Vrnjacka Banja, Serbia, 2017 (Global impact and Quality Factor 1.023), ISSN 1857-923X, с. 1289-1292

Според утвърдената още в песните на Шуберт и Шуман диференциация вокалните произведения се делят условно на два типа: при едните музиката предава най-общо характера на текста и има водеща роля в художественото цяло, при другите тя следва с по-голяма или по-малка точност отделните смислови елементи на словото. Песента за смесен хор „Царевница ранна“ на Любомир Пипков определено е по-близо до типа синтез, присъщ за песните на Шуман – текстът има ясно изразена водеща и

структуроопределяща роля в изграждането на художественото цяло. Творбата е представителен пример за специфичния подход във вокалното творчество на композитора към осъществяването на синтез между словото и музиката.

3.

Хвърката, 3. **Изменчивостта, афористичността и играта като образно-естетически и формообразуващи принципи в „Движения за 13 струнни инструмента“ на Симеон Пиронков** - International journal - Institute of knowledge management –Scientific Papers, Vol. 31.6, pp – 1817- 1832. Skopje, 2019 (Global impact and Quality Factor 1.822), ISSN 1857-923X , ISSN 2545-4439, с. 1817-1822

В „Движения за 13 струнни инструмента“ слушателят чува “за около осем минути 37 микроепизоди – движения, напомнящи бързо редуващи се филмови кадри или кратки театрални сцени, преди пъстрият калейдоскоп от паралелно движещи се мелодични линии, клъстери, своеобразни ритмични формули и характерни щрихи да бъде рязко посечен от „бравурната гилотина на четиритактовия финал“ (според точния израз на музиколожката Розалия Бикс). Многообразието на използваните изразни средства и майсторското боравене с тях са важни предпоставки за художественото въздействие на творбата, пресъздаваща с лаконична експресивност част от несекващия житейски поток под формата на поредица от променящи се движения.

4.

Хвърката, 3. **Два водещи драматургични принципа в творчеството на Рихард Вагнер. Специфика на проявата им** - Доклад. НБУ, Департамент „Музика“. Шеста научна конференция за докторанти с международно участие - „Млад научен форум за музика и танц“, 2011, ISSN 1313-342X, с. 24-25

Тристановото и Зигфридовото начало са два водещи драматургични принципа в творчеството на Вагнер. Тристановата същност обаче е по-близо до душевната нагласа на композитора, забелязваме влияние на Тристан в сцени, посветени на неговата

противоположност Зигфрид. Тази теза може да бъде илюстрирана чрез съпоставителен анализ на любовния дует на Зигфрид и Брунхилда от 3^{то} действие, III картина на операта „Зигфрид“ – и големия дует на Тристан и Изолда от 2^{ро} действие на едноименната опера.

5.

Хвърката, 3. Кукленският микроцикъл в „Детски албум“ оп. 39 на Чайковски. Стилистично-интерпретационни и педагогически проблеми – във: Взаимодействието теория – практика: ключови проблеми и решения. БСУ, Бургас, 2011, ISBN 978-954-9370-81-2, с. 347-354

От историческа гледна точка в „Детски албум“ на Чайковски се наблюдават две нови явления в детската клавирна литература: въвеждането на темата за детската игра и обособяването на микроцикъл в рамките на макроцикъла. Стилистичните особености на пиесите определят спецификата на интерпретационните проблеми и свързаните с тях педагогически въпроси.

6.

Хвърката, 3. Дисциплината Задължително пиано и комплексната музикално-теоретична подготовка на студентите от специалността Педагогика на обучението по музика – БСУ, Бургас, 2011, ISBN 978-954-9370-81-2, с. 342-346

Спецификата на обучението по дисциплината Задължително пиано дава възможност предметът да се превърне в естествен център на комплексната музикално-теоретична подготовка при студентите от специалността Педагогика на обучението по музика. Паралелно с работата над развитието на изпълнителските умения и сръчности учителят по задължително пиано трябва да включва в процеса на обучение целия комплекс от музикално-теоретични дисциплини – музикален анализ, хармония, полифония.

7.

Хвърката, 3. **Специфика на синтеза слово-музика и жанрово своеобразие в „Апологията на Сократ“ на Симеон Пиронков** – във: Академични пролетни четения, С., 2012, ISBN 978-954-2925-05-7, с. 134-143

В „Апологията на Сократ“ Симеон Пиронков се придържа към типа синтез между словото и музиката, при който стремжът да се приближи вокалната партия до говора обуславя водещата роля на текста.

В изследванията на музиколозите жанровата принадлежност на творбата е интерпретирана различно. Всяка от несъвпадащите жанрови квалификации е логично аргументирана, без при това да изключва съществуването на останалите.

8.

Хвърката, 3. **„Музика за две пиана и оркестър“ на Симеон Пиронков. Въпроси на формата и жанра** – във: Академични пролетни четения, С., 2013, ISSN 1314-9261, с. 160-168

В произведението липсва структурно членение, типично за обичайната логика на организация на музикалния материал. Поради многократното и все по-интензивно съпоставяне на бавно и бързо темпо Драгомир Йосифов много уместно съпоставя процесуалното му развитие с въртележка – една набираща скорост въртележка, която в края на творбата забавя и спира въртенето.

Жанрът на „Музика за две пиана и оркестър“ може да бъде определен като камерна концертна пиеса: *пиеса* поради едночастността на формата и лаконичността на изложението; *концертна*, тъй като двата рояла имат солистични функции и са подкрепени в съответствие с традициите на концертността от допълващ ги оркестър; *камерна*, понеже изпълнителският апарат е третиран камерно.

9.

Хвърката, 3. **Музиката и виденията на нощта: „Нощна музика“ на Симеон Пиронков** – във: Музикални хоризонти 2013, № 9. ISSN 1310-0076, с. 11- 14

Творбата повежда слушателя все по-навътре в тайнството на нощта. Макар и да следва увличащите в дълбините ѝ видения и сенки, той не бива погълнат от загадъчните „други сили“: Пиронков нито за момент не губи усещането си за неизменната вътрешна същност на контрастните външни прояви. Затова и най-безрезервно отдалият се на магията на „Нощна музика“ слушател, също като автора ѝ, преживява вълнуващо приключение в нощната „другост“ със съхранено чувство за хармония и емоционално равновесие.

10.

Хвърката, 3. **Жанрът като метафора. „Реквием за един неизвестен млад човек“ на Симеон Пиронков** – във: Академични пролетни четения, С., 2014, ISSN 1314-9261, с. 217-226

Жанровото определение *реквием* в наименованието на композицията трябва да бъде разглеждано като метафора. Употребата му представлява своеобразна игра с жанровата парадигма и е израз на характерната за XX век тенденция към все по-условно обвързване на произведенията с официално заявената жанрова принадлежност.

11.

Хвърката, 3. **Патриотичните химни на Добри Христов. Социално предназначение, композиционни особености и историческа съдба** – във: Международна научна конференция „Изкуство и образование – традиции и съвременност“, Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство, Пловдив, 2015, ISBN 978-95-2963-13-4, с. 157-167

Трите патриотични химна на Добри Христов - „Пирин планина“, „Едничък чуй се вик“ и „Възпев на Македония“ - могат да бъдат определени като произведения с патриотично съдържание. Те са създадени в кризисни за българската държава и нация времена с идеята да поддържат чувството за национална идентичност и общностна

съпринадлежност живи. Химните имат съвпадащи стилистични и структурни особености и същевременно достатъчно характерни черти – всеки от тях има свой собствен облик.

Два от тях - „Пирин планина“ и „Едничък чуй се вик“ – са добре познати напсъвременните българи поради факта, че са използвани като теми на големи симфонични произведения от Марин Големинов и Панчо Владигеров; третият - „Възпев на Македония“ – е в днешно време в голяма степен забравен противно на някогашната му популярност.

12.

Хвърката, 3. **Балетният подиум като театрална сцена. „Балетна музика в памет на Игор Стравински“ на Симеон Пиронков. Стилистични паралели. Жанрово-структурен модел** – във: Академични пролетни четения, 2015. ISSN 1314 – 9261, с. 159-166

Произведението на Пиронков буди асоциации с балетната сюита-извлечение из музиката на едноименен балет – често срещана практика в творчеството на композиторите през изминалото столетие. Въпреки не е извлечено от вече създаден балет, те са напълно основателни както поради открито балетните заглавия на някои части – Ballabile, Pas classique , така и поради факта, че театралното начало е вътрешно присъщо за творческия натюрел на композитора. Затова не е изненадващо, че творбата освен концертни изпълнения има и две сценични реализации.

13.

Хвърката, 3. **„Раченица“ Добри Христова. Одна из самых популярных хоровых песен композитора как эмблема болгарской идентичности** - Казначеевские чтения 2012. Культура и научный поиск в новом мире. Новосибирск, 2012. ISBN 978-5-7241-0117-x, с. 239-243

Хвърката, 3. **„Ръченица“ на Добри Христов. Една от най-популярните хорови песни на композитора като емблема на българската идентичност.**

В творбата е пресъздаден един от най-типичните български народни танци – ръченицата. Тя е дотолкова свързана с националния дух на българина, че се възприема като важна част от националната му идентичност.

Темата на „Ръченица“ представлява комбинация от две автентични народни песни, близки по характер, като при синтеза им Добри Христов проявява високо художествено майсторство. Не по-малко творческо достижение е и формално-структурното изграждане на произведението, при което композиторът използва често срещаната в творчеството му проста многоделна безрепризна форма.

14.

Хвърката, 3. **Специфика на музикалния тематизъм, хармоничния език, полифоничната техника и формата в светската хорова музика на Добри Христов** - International journal of literature and arts. 2015, 3 (5-1); 55-61. Published online july, 2, 2015 (<http://www.sciencepublishinggroup.com/j/ijla>) doi:10.11648/j.ijla.s.2015030501.18 ISSN:2331-0553 (Print); ISSN:2331-057X (online), с. 55-61

Двата типа теми в светската хорова музика на Добри Христов – с фолклорно звучене и в общ тон - обуславят спецификата на подхода му в повечето произведения, създадени на тяхна основа. Сравнявайки специфичните особености на хармоничния език, полифоничните похвати и структурните решения в двата типа творби, придобиваме добра представа за цялостния облик на тази важна част от музикалното наследство на композитора.

15.

Хвърката, 3. **Изява и трансформация на импресионистичната естетика в клавирните прелюди на Дебюси.** Доклад. Съюз на учените в България - Стара Загора, Двадесет и първа международна научна конференция, посветена на 50 години

от основаването на Съюза на учените в Стара Загора, юни 2011 г. ISSN 1314-4111, с. 123-128

В двете тетрадки с прелюди за пиано на Клод Дебюси има примери, отразяващи характерните черти на импресионистичната естетика, както и други примери, които излизат от тези стилистични рамки. В доклада са разгледани две пиеси от първата тетрадка и две от втората с цел да бъде илюстрирана изложената теза. Поради надхвърлянето на импресионистичните стилистични граници някои произведения на композитора будят аналогии с други художествени направления, очертавайки в съвкупността си многоликия облик на епохата.

16.

Хвърката, 3. **Темата за религиозните изживявания на детето в „Детски албум“ оп. 39 на Чайковски.** Доклад. Съюз на учените - Стара Загора, Двадесет и първа международна научна конференция, посветена на 50 години от основаването на Съюза на учените в Стара Загора, юни 2011 г. - ISSN 1314-4111, с. 119-122

Темата за религиозните изживявания на детето присъства в първата и последната пиеса от „Детски албум“ на Чайковски. Произведенията са посветени на чувствата и настроенията, които преклонението пред Висшия разум буди в детската душа. Тези необичайни с оглед предназначението на албума теми са въведени поради сериозното отношение и уважението на композитора към личността на детето, към способността му задълбочено да преживява и осмисля същността на нещата.

17.

Хвърката, 3. **Фактори, действащи при изграждането на музикалния образ.** Доклад. Национален форум „Орфеева дарба“. СУ „Св. Климент Охридски“ – ДИУУ, ФНПП. Трета национална конференция с международно участие. Музикално-образователни стратегии и практика в предучилищна, училищна и извънучилищна среда. С., септември 2011. ISBN 1314-4324, с. 40-42

За изграждането на музикалния образ действа комплекс от фактори, сред които на първо място ще поставим музикалните изразни средства - темпо, динамика, щрихи и пр. Важна роля играе също словото – когато става дума за вокална музика или за програмни произведения. На последно място, но не и по важност, ще отбележим и наличието (или липсата) на обща музикална култура на възприемащия.

18.

Хвърката, 3. **„Юношески албум“ оп. 68 на Шуман и „Детски албум“ оп. 39 на Чайковски – общи черти и отличителни особености.** Статия. Във: Съвременни педагогически теории и практики, Пловдив: Университетско издателство „Паисий Хилендарски“, 2011, ISBN 978-954-423-732-5, с. 149-155

Двата албума включват пиеси, които са важна част от репертоара на всеки млад пианист. Когато анализираме техните общи черти и специфични особености, можем да разберем причината, поради която те са толкова фундаментални за професионалното развитие на музикантите, а именно: комбинацията от висока художествена стойност и специална предназначеност за изпълнение от малките пианисти.

19.

Хвърката, 3. **Детските и училищни песни на Добри Христов. Основни групи и методически цели, отразени в сборниците „Рой звездици“ и „Изворчето пее“** – във: Образование, общество, личност. Интердисциплинарен научен форум. Сборник статии. Университетско издателство „Паисий Хилендарски“, Пловдив, 2015, ISBN 978-619-202-032-3, с. 231-245

Добри Христов е автор на впечатляващо голям брой детски и училищни песни: над 600, които от гледна точка на спецификата на музикалния език могат да се обособят в две големи групи: на фолклорна ритмо-интонационна основа и в общ тон.

Композиторът излага възгледите си относно правилния педагогически подход при запознаването на децата с тези две групи песни в предговора към сборника „Изворчето пее“, а съдържанието на неговите два най-големи сборника с детски и училищни песни илюстрира стремежа му да приложи на практика вижданията си по въпросите на музикалната педагогика.

20.

Хвърката, 3. **Специфика на синтеза слово-музика и формално-структурно изграждане в хоровата песен „Луд гидия“ на Марин Големинов – във: Образование, развитие, изкуство. Изкуство и развитие. Сборник статии. Университетско издателство „Паисий Хилендарски“, Пловдив, 2015, ISBN 978-619-202-077-4, с. 84-91**

Песента „Луд гидия“ на Марин Големинов по едноименното стихотворение на Пенчо Славейков е една от най-популярните и обичани творби в българската хорова литература. Подходът към музикалната реализация на литературния първоизточник в голяма степен обуславя формално-структурното изграждане на творбата. Генералната форма се доближава до типичното за българската инструментална народна музика членение на „колена“, а ясното обособяване на отделни фрагменти съответства на активната „събитийност“ в стихотворението.

21.

Хвърката, 3. **Анализът на музикалното произведение – пресечна точка между музикалнотеоретичното и музикалноисторическото познание. Върху примера на хоровата песен на Петко Стайнов „Ела се вие, превива“ – във: Иновации и компетентности в образованието, сборник с доклади от интердисциплинарна научна конференция, УИ „Паисий Хилендарски“, 2016, ISBN 978-619-202-178-8, с. 361-369**

Музикалният анализ е базисна музикалнотеоретична дисциплина с комплексен характер. Той е тясно свързан с другите музикалнотеоретични дисциплини, а теоретичните констатации са основа за музикалноисторически изводи.

Цялостният анализ на хоровата песен на Петко Стайнов „Ела се вие, превива“ дава отправна точка за ситуиране на песента между двата големи стила на обработка на народни песни в българската професионална музика. Проследяването на развитието в нея от гледна точка на начина на изграждането ѝ обогатява теоретичните познания на музиканта и съдейства за повишаване на способността му да гледа на отделните произведения като на брънка от цялостния музикалноисторически процес.

22.

Хвърката, 3. **Алтернативата на комплексното музикалноисторическо и теоретично обучение чрез цялостен анализ на произведение върху примера на песента за смесен хор на Филип Кутев „Залибих си едно либе“** - във: Алтернативи в образованието. Част втора. Сборник с доклади на участниците в проекта „Алтернативи в образованието“, УИ „Паисий Хилендарски“, 2016, ISBN 978-619-202-194-8, с. 220-225

„Залибих си едно либе“ е произведение с много висока художествена стойност. Творбата е ярък пример за самобитния подход на Филип Кутев към многогласното осмисляне на българската народна песен. Можем категорично да твърдим, че подробното ѝ анализиране е ценен алтернативен начин на комплексно музикалноисторическо и теоретично обучение, изключително обогатяващо за всеки професионален български музикант.

23.

Хвърката, 3. **Детската тъга и пресъздаването ѝ в клавирната пиеса на Веселин Стоянов „Тъга за село“** – във: Социално-педагогически аспекти на детското развитие. Сборник с научни доклади от интердисциплинарна научна конференция, УИ „Паисий Хилендарски“, 2017, ISBN 978-619-202-279-2, с. 417-424

Голяма част от хората по подразбиране смятат, че темите в произведенията на изкуството, предназначени за деца, трябва да са така подбрани, че да провокират бодро настроение и да поддържат жизнерадостна нагласа у детето. Същевременно няма начин подрастващите да бъдат изолирани от събитията и обстоятелствата, предизвикващи тъжни и дори трагични чувства, и големите творци в изкуството и по-конкретно в музиката ясно са осъзнавали това.

Клавирната пиеса „Тъга за село“ на Веселин Стоянов се вписва в поредицата от „тъжни“ произведения за деца – в нея са пресъздадени тъжните чувства на детето, обзето от носталгия по идиличното спокойствие в любимото село. За разлика от исторически предшестваша я произведения като „Първа загуба“ на Шуман или „Погребението на куклата“ на Чайковски, в емоционалната ѝ гама липсват драматични или трагични нотки, тъжното настроение е омекотено от носталгичния тон на спомена.

24.

Хвърката, 3. **Иновативни възможности за провеждане на обучението на студенти по дисциплината История на музиката** – във: Перспективи при създаване на иновативна образователна среда. Сборник с научни доклади. Пловдив, УИ „Паисий Хилендарски“, 2017, ISBN 978-619-202-297-6, с. 273-280

В доклада са предложени примерни начини на провеждане на семинарни упражнения и лекции по дисциплината История на музиката, при които се акцентира върху самостоятелното мислене на обучаваните чрез промяна на традиционната роля на преподавателя, който от субект, предлагащ готови познания, се превръща по-скоро в консултант, ръководещ процеса на изказването на различни становища по обсъжданите казуси и подпомагащ студентите в достигането на собствени изводи и обобщения.

25.

Хвърката, 3. **Въпроси на стилистиката и интерпретацията в клавирната пиеса „Ригодон“ из цикъла „Класично и романтично“ оп. 24 на Панчо Владигеров** –

във: Образование, наука, иновации. Интердисциплинарна научна конференция. Пловдив, УИ „Паисий Хилендарски“, 2020, ISBN 978-619-202-599-1, с. 225-234

Клавирната пиеса „Ригодон“, откриваща цикъла „Класично и романтично“, предоставя на интерпретатора богати възможности да демонстрира чрез изпълнението си стилистичните особености, характерни за старинния провансалски танц ригодон, и стилизирането им при пречупването през презмата на индивидуалния композиционен стил на Панчо Владигеров.

26.

Хвърката, 3. Работа върху диригентския език в часовете по хорово дирижиране на проф. Анна Белчева – във: Академични пролетни четения, С., 2021, ISSN 1314-9261, с. 216-220

Основен педагогически принцип на Анна Белчева беше рационалното осмисляне на всеки елемент от диригентския език.

В часовете по хорово дирижиране работехме върху промяна на стойката на диригента в процеса на изпълнението на произведението; промяна на позициите на дланите; активното сгъване на ръцете от лакти; използване на пресечен жест при пунктирен ритъм; изразяване на много силна динамика след изчерпване на капацитета на дълбоко „бъркащите“ и пределно разтваряни настрани ръце чрез характерно деформиране на схемата; подаване на встъпления единствено с поглед и редица други. С присъщата си рационална аналитичност тя държеше да разберем както техническата страна на съответния похват, така и информацията, която той носи на ръководения състав.

27.

Хвърката, 3. За някои педагогически насоки на проф. Пенчо Стоянов при анализа на музикални произведения – във: Академични пролетни четения, С., 2021, ISSN 1314-9261, с. 221-228

Още от студентски години се впечатлявах както от необятните познания на проф. Пенчо Стоянов върху музикалната литература, така и от изключителната асоциативна разкрепостеност на мисълта му. Понякога това водеше до най-неочаквани, на пръв поглед парадоксални съпоставки.

Имах удоволствието и късмета на наблюдавам тези му качества и в процеса на съвместната ни работа върху докторската ми дисертация, когато той насочваше вниманието ми към редица особености на пиесите в „Юношески албум“ на Шуман и връзките им с други Шуманови произведения и произведения на други композитори от най-различни жанрове.

Студии

Хвърката, 3. Хоровата балада „Добринка и слънцето“ на Добри Христов.

Художествена стойност и историческо значение

С., 2013, ISBN 978-619-7016-07-9

Като един от първите примери за хорова балада в българската музика „Добринка и слънцето“ на Добри Христов има важно историческо значение. Подробният цялостен анализ разкрива структурните ѝ особености и дава възможност да се оценят нейните значителни художествени достойнства. За съжаление, нотно издание на партитурата липсва и творбата не се включва в репертоара на големите мъжки хорови формации, поради което тя е практически непозната както на широката аудитория, така и на голяма част от професионалните музиканти.

Хвърката, 3. Компиляция и синтез в китките на Добри Христов

„Лиляна мома хубава“ и „Пустии моми жеравненки“

Пл., FastPrintBooks, 2014, ISBN 978-619-7034-42-4

„Лиляна мома хубава“ и „Пустите моми жеравненки“ са ранни произведения на Добри Христов, принадлежащи към жанра на така наречената *китка* (поредица от обработени народни песни за хор или оркестър, контрастни по характер), който се утвърждава у нас в първите години след Освобождението.

Стремежът на композитора към художествено единство и цялостна линия на изграждането повишава качеството на тези творби в сравнение с китките на други автори, но същевременно компилативната припода на жанра не е докрай преодоляна.

*Хвърката, 3. „Тенка Дафино“ на Добри Христов –
първата фуга в българската професионална музика*

Пл., FastPrintBooks, 2014, ISBN 9786-197-034-39-4

Първата фуга в българската професионална музика - хоровата фуга „Тенка Дафино“ на Добри Христов – притежава редица специфики.

Темата – македонската народна песен „Тенка Дафино“ – е твърде необичайна като основа за изграждането на фуга, но в същото време е подходяща за полифонично разработване. Формата на фугата е с ясна структура, а в процесуално отношение се отличава с непрекъснатост на музикалната мисъл; използвани са разнообразни полифонични техники.

От историческа гледна точка създаването на „Тенка Дафино“ бележи началото на полифоничната логика в многогласното осмисляне на българската народна песен в творчеството на българските композитори.

*Хвърката, 3. Реализация на ораториалния жанр
в „Житие и страдание грешнаго Софрония“ на Симеон Пиронков.*

Специфика на синтеза слово – музика. Особенности на формата.

Пловдив, FastPrintBooks, 2020, ISBN 978-619-236-165-5

Единствената оратория на Симеон Пиронков впечатлява с мащабността на замисъла и оригиналността на реализацията му. Литературният първоизточник в основата на

творбата е разработен от композитора със забележително майсторство; либретото в същото време е и важен компонент от Пиронковата интерпретация на ораториалния жанр, в която традиционни и модерни елементи се пречупват през призмата на самобитната му авторска концепция. В изследването е обърнато специално внимание на спецификата на синтеза слово – музика и на особеностите на формата на произведението.

Учебни пособия

Хвърката, 3. Българска музикална култура. Христоматия. Пловдив, FastPrintBooks, 2016, ISBN 978-619-7034-99-8

В пособието чрез основни моменти от личната и творческата им биография са очертани фигурите на изтъкнати български композитори – Добри Христов, Петко Стайнов, Панчо Владигеров, Димитър Ненов, Веселин Стоянов, Филип Кутев, Любомир Пипков, Марин Големинов.

Всеки автор е представен с едно характерно за творческия му почерк произведение, отличаващо се с висока художествена стойност, скромна фактура и не много разгърнатата форма.

Хвърката, 3. Теория на музиката. Тестове. Пловдив, FastPrintBooks, 2019, ISBN 978-619-236-156-3

Сборникът с тестове по Теория на музиката е предназначен за студентите от музикалните специалности в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, но е подходящ за подготовка и на всички, изучаващи основите на музикалната теория, които желаят да проверят и подобрят базисните си музикалнотеоретични познания.

.....

/Здравка Хвърката/

